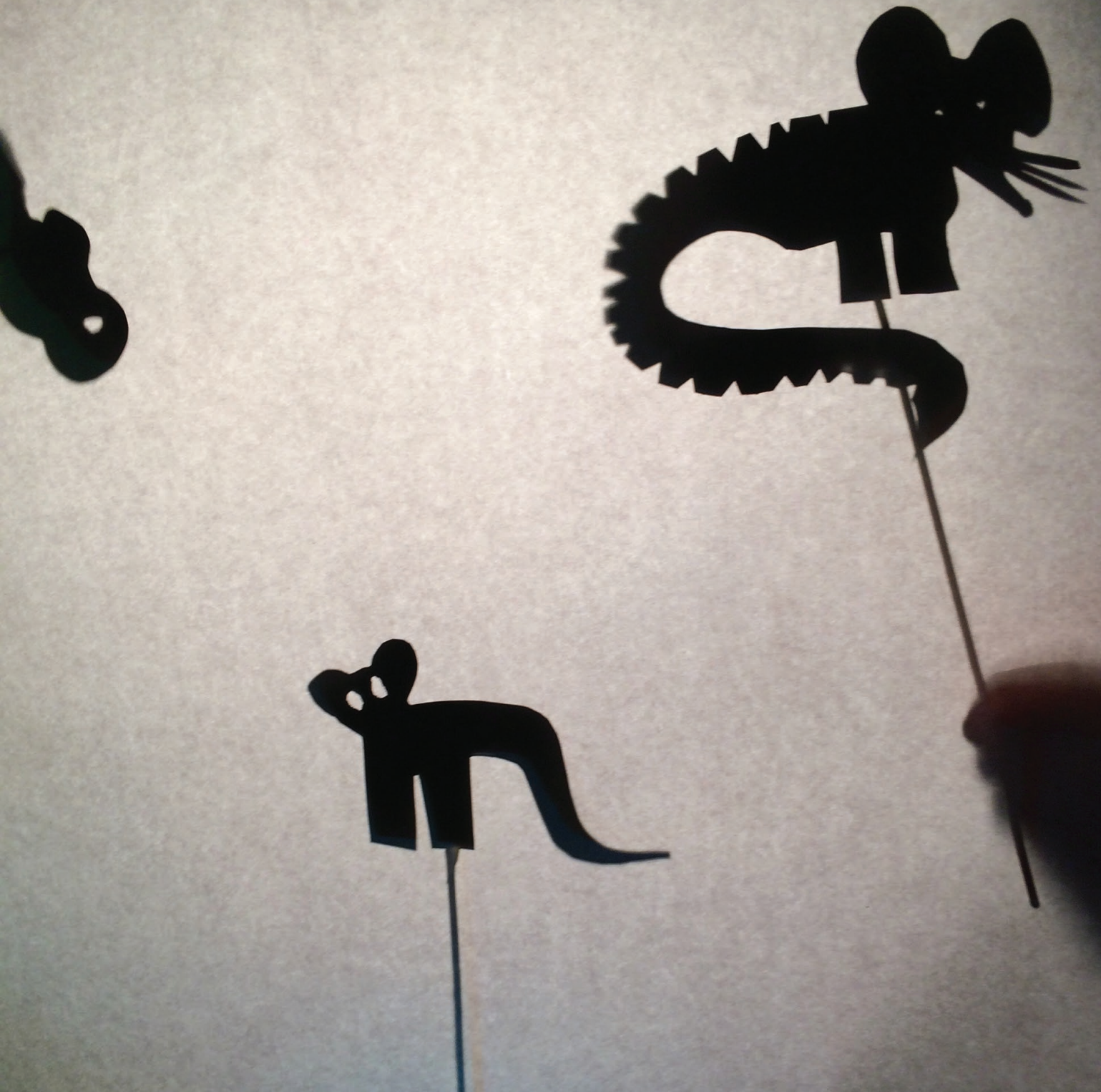

HAMINA

KUVATAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

HAMINAN KANSALAIPOISTON
LASTEN JA NUORTEN KUVATAIDOKOULUSSA

2018

SISÄLLYSLUETTELO

1 Opetussuunnitelma	3
1.1 Opetussuunnitelmajärjestelmän ja opetussuunnitelman perusteet	3
1.2 Opetussuunnitelman laatiminen	3
1.3 Opetussuunnitelman tarkoitus	3
2 Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulun tehtävä	4
2.2 Kuvataiteen perusopetuksen toiminta-ajatus	4
2.3 Kuvataidekoulun arvot	4
2.4 Oppimiskäsitys	5
3 Oppimisympäristöt	5
3.1 Toimintaympäristönä Haminan kaupunki	5
3.2 Opetustilat	5
3.3 Toimintakulttuuri	6
4 Opetuksen rakenne ja laajuus	6
4.1 Yhteiset opinnot I	8
4.2 Yhteiset opinnot II	8
4.3 Teemaopinnot	8
5 Opetuksen tavoitteet	8
5.1 Kuvataiteen perusopetuksen yhteisten opintojen tavoitteita	8
5.2 Teemaopintojen tavoitteita	9
6 Opintokokonaisuudet	10
Yhteiset opinnot I: opintokokonaisuudet 1-3	10
Yhteiset opinnot II: opintokokonaisuudet 4-6	11
Teemaopinnot: opintokokonaisuudet 7-9	12
7 Työtavat	14
8 Oppimisen arviointi	14
8.1 Arviointi opintojen aikana	14
8.2 Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen	15
8.3 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	15
8.4 Yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet	16
9 Oppimäärän yksilöllistäminen	16
10 Oppilaaksi ottamisen periaatteet	16
11 Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	16
12 Toiminnan jatkuva kehittäminen	16

1 OPETUSSUUNNITELMA

1.1 OPETUSSUUNNITELMAJÄRJESTELMÄN JA OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET

Taiteen perusopetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633 ja asetukseen taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813. Taiteen perusopetuksen järjestäminen Haminassa pohjautuu myös lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta 3.8.1992/728. Opetushallitus määrittää opetussuunnitelman perusteista, oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista. Haminan kansalaisopiston kuvataiteen yleisen oppimäärän opetussuunnitelma perustuu opetushallituksen taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2017. Oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista päättää opetushallitus.

1.2 OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä opiston opettajien ja oppilaitosjohdon kanssa.

1.3 OPETUSSUUNNITELMAN TARKOITUS

Vapaan sivistystyön lain mukaisesti Haminan kansalaisopiston tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta.

Taiteen perusopetuksen laajuus on yleisen oppimäärän mukaisesti 500 tuntia. Opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä kehitetään suunnitelmallisesti ottaen huomioon ajan tuomat tarpeet ja muutokset

Taiteen perusopetuksessa noudatetaan Haminan kansalaisopiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on tämän opetussuunnitelman liitteenä sekä löytyy Haminan kansalaisopiston internet-sivuilta.

2 HAMINAN KANSALAIPOISTON LASTEN JA NUORTEN KUVATAIDEKOULUN TEHTÄVÄ

2.2 KUVATAITEEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTA-AJATUS

Kuvataiteen perusopetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta. Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulun tehtävänä on tarjota oppilaille mahdollisuuksia opiskella taidetta pitkäjänteisesti, päämäärätietoisesti ja omien kiinnostuksen kohteiden suuntaisesti. Opetuksella edistetään taidesuhteen kehittymistä ja elinikäistä taiteen harrastamista. Opetus kehittää kuvataiteelle ominaista osaamista ja antaa valmiuksia hakeutua kuvataiteen ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

2.3 KUVATAIDEKOULUN ARVOT

Kuvataiteen perusopetuksen arvopohjana on ihmisoikeuksien, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja kulttuurien moninaisuuden kunnioitus. Ihminen rakentaa elämäänsä toimimalla vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristönsä kanssa. Kuvataiteen perusopetus perustuu käsitykseen jokaisen ihmisen ainutlaatuisuudesta ja arvokkuudesta yksilönä ja yhteisöjen jäsenenä. Opetuksessa edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja kunnioitetaan sukupuolen moninaisuutta. Opetus tukee ihmisenä kasvamista ajattelun taitoja ja luovuutta kehittämällä.

Kuvataiteeseen sisältyvät esteettisyyden, eettisyyden ja ekologisuuden kysymykset ohjaavat pohtimaan ja arvioimaan, mikä elämässä on merkityksellistä ja arvokasta. Taiteen perusopetuksessa luodaan pohjaa sosiaalisesti ja

kulttuurisesti kestäväälle tulevaisuudelle.

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulun keskeisin arvo on oppilaan yksilöllisyyden kunnioittaminen. Oppilasta kannustetaan rohkeaan kokeilemiseen ja itseilmaisuun. Kuvataidekoulussa oppilas työskentelee opettajan yksilöllisessä ohjauksessa sekä vuorovaikutuksessa muiden oppilaiden kanssa. Yhdessä tekeminen ja onnistumisen kokemusten jakaminen nähdään arvokkaana.

2.4 OPPIMISKÄSITYS

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulun opetussuunnitelma pohjautuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppilas on aktiivinen toimija. Oppilasta kannustetaan asettamaan toiminnalleen tavoitteita ja toimimaan niiden suuntaisesti sekä itsenäisessä työssä että ryhmässä muiden kanssa. Opetuksessa pyritään saavuttamaan myönteisiä tunnekokemuksia ja oppimisen iloa.

Oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi tietojen ja taitojen rakennusprosessiksi, jonka kautta oppilaan kulttuurinen osallisuus ja hyvinvointi vahvistuvat. Oppilaita ohjataan ymmärtämään kokemuksiaan, tiedostamaan omat tapansa oppia ja käyttämään tätä tietoa oman oppimisensa kehittämiseen. Harjoittelu ja harjoittelemaan oppiminen ovat merkityksellisiä taitojen kehittymisen kannalta. Opettajalla on keskeinen merkitys rohkaisevan ja kannustavan ohjauksen antajana. Kuvataidekoulussa harjoitellaan antamaan ja ottamaan vastaan monipuolista ja realistista palautetta myönteisessä hengessä sekä opettajalta että muilta oppilailta.

3 OPPIMISYMPÄRISTÖT

Kuvataiteen perusopetuksessa oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja käytäntöjä, joissa kuvataiteen opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Lähtökohtana on, että oppimisympäristöt ovat fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvallisia. Ne ovat ilmapiiriltään avoimia ja myönteisiä sekä rohkaisevat ja innostavat oppilaita kehittämään osaamistaan.

Monipuolisten oppimisympäristöjen tarkoituksena on tukea oppilaiden kasvua ja innostaa heidät oppimiseen. Ne myös tarjoavat jokaiselle oppilaalle mahdollisuuden onnistumiseen ja osaamisen kokemuksiin. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt luovat edellytykset taiteenalalle ominaiseen aktiiviseen ja pitkäjännitteiseen työskentelyyn sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa. Tavoitteena on myös luoda edellytyksiä taiteiden välisen osaamisen kehittämiseen.

3.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ HAMINAN KAUPUNKI

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulu vahvistaa kuvataidekasvatuksen ja kuvataiteen asemaa Haminassa. Se on aktiivinen osa kaupungin kulttuurielämää ja -tarjontaa. Kuvataidekoulu toimii mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Erilaiset yhteistyöhankkeet tuovat sosiaalisen ja yhteiskunnallisen näkökulman osaksi opintoja.

3.2 OPETUSTILAT

Kuvataiteen laadukkaan opettamisen ja oppimisen edellytys on omat erityistilat, joissa taide on keskeisessä roolissa. Taiteen perusopetus on monipuolista, eri tekniikoita sisältävää opetusta. Tehtävät ovat monivaiheisia ja kestävät monesti useiden opetuskertojen ajan. Opetustilojen tulee sallia opetussuunnitelman mukainen opetus.

Suunnittelussa ja toteutuksessa täytyy huomioida myös taloudellinen ja ekologinen tehokkuus sekä kestävä kehitys. Mikäli opetustilat ovat yhteiskäytössä jonkin muun tahon kanssa, on opetustiloja kustannettava, kalustettava ja huollettava yhteisesti.

Riittävän suuret ja hyvin varustetut tilat innostavat kehittämään opetusta ja motivoivat oppilaita. Perusopetustilat sallivat monipuolisen taiteen opetuksen ja muuntautuvat tarvittaessa eri käyttötarkoituksiin, eri-ikäisten ja kokoisten lasten turvalliseksi ympäristöksi. Lisäksi tarvitaan erikoistekniikkojen (kuvanveisto, media jne.) opetukseen sopivia tiloja.

Opetustilassa on oltava mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian tarkoituksenmukaiseen käyttöön opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Opetustilojen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota tilojen akustiikkaan, valaistukseen, LVI- sekä sähkösuunnitteluun. Varastotiloja on oltava riittävästi, jotta välineiden ja materiaalien asianmukainen varastointi on mahdollista.

Kuvataiteen opetustilojen täytyy tukea oppimista ja niissä tulee näkyä taiteen perusopetuksen pedagoginen henki. Oppilastöiden esillä pitäminen tulee olla mahdollista, mikä parhaimmillaan tarkoittaa omaa näyttelytilaa.

Toimiva ja motivoiva fyysinen ympäristö edistää oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Hyvässä oppimisympäristössä työvälineitä käytetään ja huolletaan oikein. Suunnittelussa pyritään ottamaan huomioon eri käyttäjryhmien (esim. liikuntaesteisten henkilöiden) pääsy kaikkiin tiloihin sekä tilojen viihtyisyys, järjestys ja esteettisyys. Toimiva oppimisympäristö vähentää tapaturmia ja onnettomuuksia.

3.3 TOIMINTAKULTTUURI

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulun tavoitteena on luoda oppimista ja kestävää hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Tärkeää toiminnassa ja opetuksessa on aito kohtaaminen sekä välittävä ja kunnioittava vuorovaikutus. Yhteinen toimintakulttuuri tukee yksilön kokemusta siitä, että on yhdessä muiden kanssa osallinen. Kannustavassa toimintakulttuurissa hyväksytään myös oppiminen epäonnistumisten kautta. Arjen valinnoissa ja toiminnassa otetaan huomioon kestävä elämäntapa, kulttuurinen monimuotoisuus ja kielitietoisuus. Yhteinen toimintakulttuuri ohjaa myös taiteenalaan liittyvien oikeudellisesti suojeltujen etujen kuten sananvapauden, yksityisyyden suojan ja tekijänoikeuksien tuntemiseen.

Toimintakulttuuriin kuuluu myös, että opettaja kehittää jatkuvasti sekä pedagogiikkaa että taiteenalan osaamistaan. Opetuksen arkikäytäntöjen suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi kuuluvat toimintakulttuurin kehittämiseen. Avointa ja rakentavaa vuorovaikutusta tarvitaan sekä oppilaitosyhteisön sisäisessä että huoltajien ja muiden tahojen kanssa tehtävässä yhteistyössä.

4 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulussa on tarjolla taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnot. Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat yhteisistä opinnoista ja teemaopinnoista.

Yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen. Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen laajentaminen.

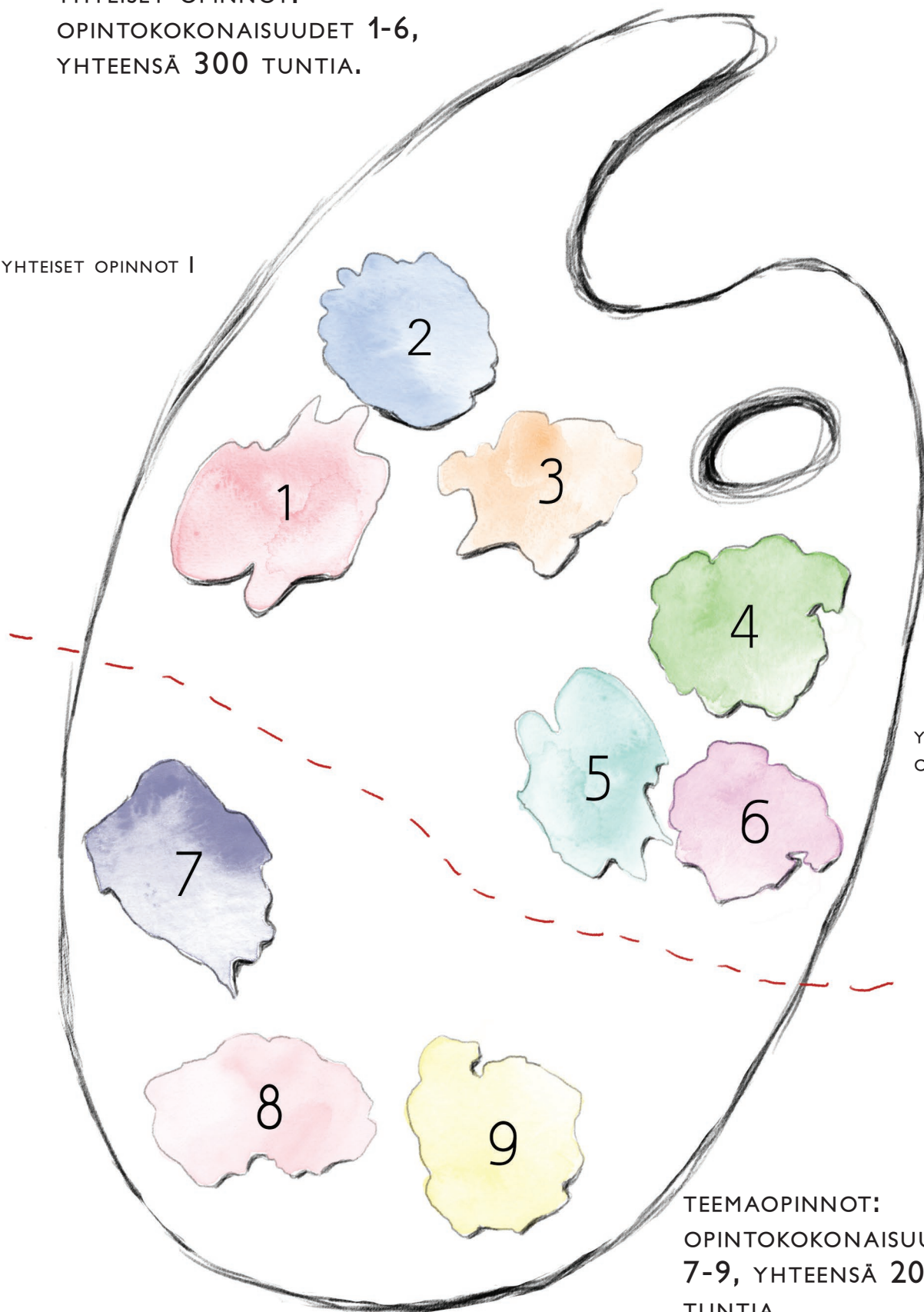
Opinnot voi aloittaa 7-vuotiaana ja niitä voi jatkaa 18-vuotiaaksi asti. Yleisen oppimäärän opinnot voi suorittaa kahdeksassa vuodessa. Varhaisiän opintoja (4-6-vuotiaat) sekä aikuisiän opintoja tarjotaan mahdollisuuksien ja kysynnän mukaan.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on 500 tuntia, josta yhteisten opintojen laskennallinen laajuus on 300 tuntia ja teemaopintojen 200 tuntia. Laskennallisen laajuuden tunti on 45 minuuttia. Lukuvuodessa on 30x2 laskennallisen laajuuden mukaista opetustuntia.

Opinnot jakautuvat ikävuosien 7-14 aikana yhdeksään opintokokonaisuuteen seuraavalla tavalla:

YHTEISET OPINNOT:
OPINTOKOKONAIUUDET 1-6,
YHTEENSÄ 300 TUNTIA.

YHTEISET OPINNOT I

YHTEISET
OPINNOT II

TEEMAOPINNOT:
OPINTOKOKONAIUUDET
7-9, YHTEENSÄ 200
TUNTIA

4.1 YHTEISET OPINNOT I

7-9-vuotiaat opiskelevat opintokokonaisuuksia 1, 2 ja 3. Nämä kokonaisuudet muodostavat yhdessä Yhteiset opinnot I:n. Yhteiset opinnot I:n suorittamiseen käytetään 3x60 eli yhteensä 180 laskennallisen laajuuden opetustuntia.

4.2 YHTEISET OPINNOT II

10-11-vuotiaat opiskelevat opintokokonaisuuksia 4, 5 ja 6. Nämä kokonaisuudet muodostavat yhdessä Yhteiset opinnot II:n. Yhteiset opinnot II:n suorittamiseen käytetään 2x60 eli yhteensä 120 laskennallisen laajuuden opetustuntia.

4.3 TEEMAOPINNOT

12-14-vuotiaat opiskelevat teemaopintoja. Teemaopinnot koostuvat opintokokonaisuuksista 7, 8 ja 9. Teemaopintojen kokonaislaajuus on 200 opetustuntia. Teemaopintoja voi täydentää kansalaisopiston työpajakurssilla tai mahdollisuuksien mukaan teatteritaiteen perusopetuksen kanssa yhteistyössä.

5 OPETUKSEN TAVOITTEET

5.1 KUVATAITEEN PERUSOPETUKSEN YHTEISTEN OPINTOJEN TAVOITTEITA

OMAN KUVAILMAISUN KEHITTYMINEN JA TAIDESUHDE

Tavoitteellinen kuvailmaisuus tukee oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä ja identiteetin rakentumista. Kuvataidekoulun yhteiset opinnot luovat perustaa oppilaan omakohtaisen taidesuhteen kehittymiselle ja kuvataiteen elinikäiselle harrastamiselle. Opinnoissa hyödynnetään taiteidenvälisyyttä, moniaistisuutta sekä taiteiden ja tieteiden yhtymäkohtia.

Opetuksen tarkoituksena on innostaa oppilasta tutustumaan monipuolisesti kuvailmaisuuden keinoihin. Kuvantekemisen prosessit, luova ongelmanratkaisu ja oivallusten rooli painottuvat tekemisessä.

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulussa opintoihin sisältyviä tekniikoita ja välineitä ovat mm. piirustus, maalaus, keramiikka, grafiikka, tekstiilitaide, valokuvaus, elokuvataide, animaatio, kuvankäsittely, graafinen suunnittelu, sarjakuva sekä näiden monipuolinen yhdistely. Perinteisten tekniikoiden rinnalla digitaalisten sekä muiden teknologioiden mahdollisuuksia hyödynnetään taiteellisessa ilmaisussa.

OMAT KUVAT TAITEEN MAAILMASSA JA VISUAALINEN LUKUTAITO

Opetus rakentaa yhteyksiä oppilaiden omien kuvallisten kulttuurien sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin välille. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia syventyä heille merkityksellisiin sisältöihin, teemoihin ja ilmaisun keinoihin. Oppilaiden kokemusmaailmaan kiinnittyvällä lähestymistavalla luodaan perustaa oivalluksia herättävälle oppimiselle ja tekemisen ilolle. Opinnoissa pohditaan oppilaiden omien kuvien henkilökohtaisia merkityksiä ja niiden suhdetta muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Opinnoissa tutkitaan teoksia, jotka edustavat eri kulttuureita, aikakausia ja visuaalisten taiteiden lajeja. Taiteen kulttuurisidonnaisuutta pohditaan ja käsitellään taiteen historiallisia, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä.

KUVANTEKIJÄNÄ YHTEISKUNNASSA, OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja. Oppilasta rohkaistaan tarkastelemaan omaa kuvailmaisunsa ja toimintansa pohjana olevaa arvo-perustaa. Oppilasta ohjataan kriittisen ajattelun kehittämiseen. Häntä kannustetaan ilmaisemaan näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.

5.2 TEEMAOPINTOJEN TAVOITTEITA

Kuvataiteen teemaopintojen tarkoituksena on oppilaan yhteisissä opinnoissa hankkimien taitojen laajentaminen. Niissä pyritään syventämään kuvataiteellista ajattelua sekä kehittämään tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

TAVOITTEELLINEN KUVAILMAISU JA TAIDESUHTEEN SYVENEMINEN

Opetuksen tavoitteena on kannustaa oppilasta taidekäsityksen kehittämisen tavoitteellisen kuvailmaisun, hänelle merkityksellisen taiteen ja oman oppimisen reflektoinnin kautta.

Opetuksen tarkoituksena on innostaa oppilasta syventämään tuntemustaan monipuolisista kuvailmaisun keinoista. Itsetuntemus kuvantekijänä syvenee. Oppilas kehittää tietoisesti kykyään valikoida syventymiskohteitaan, dokumentoi teoksiaan ja etenemistään, tuo esille teoksiaan ja syventää itsearviointitaitojaan.

Tavoitteena on rohkaista opiskelijaa ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti. Opinnoissa pyritään kannustamaan opiskelijaa pohtimaan ja soveltamaan luovasti taiteiden ja tieteiden välisyyttä. Opiskelijan kykyä käyttää kuvan kieltä ja kuvallisen kerronnan keinoja pyritään vahvistamaan.

Opetuksen tavoitteena on kehittää opiskelijan taitoa tutkia ja tulkita visuaalista kulttuuria tekijän, katsojan ja teoksen

näkökulmista. Tavoitteena on ohjata opiskelijaa laajentamaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemustaan.

OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Opinnot pyrkivät vahvistamaan opiskelijan ymmärrystä hahmottaa taiteen ja visuaalisen kulttuurin mahdollisuuksia vaikuttajana ja arvojen välittäjänä sekä tukea opiskelijaa näkemystensä ilmaisemiseen. Häntä ohjataan huomioidaan esteettiset, ekologiset ja eettiset arvot toimiessaan yksin ja yhdessä.

Tavoitteena on kannustaa opiskelijaa hyvinvoinnin ja hyvän elämän edistämiseen taiteen keinoin ja kehittää hänen kykyään työskennellä vuorovaikutteisesti muiden kanssa ja arvostamaan erilaisuutta.

Opiskelijaa kannustetaan kehittämään kriittistä ajatteluaan tarkastelemalla arvojen merkitystä omassa elinympäristössä, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Häntä rohkaistaan näkemystensä ja mielipiteidensä ilmaisemiseen taiteen keinoin.

6 OPINTOKOKONAISUUDET

YHTEISET OPINNOT I

OPINTOKOKONAISUUS 1: TUTUSTUTAAN TAITEESEEN, TEHDÄN YHDESSÄ

SISÄLTÖ:

- Inspiroidutaan ja tutustutaan kuvataiteen eri osa-alueisiin.
- Tarkastellaan taiteidenvälisiä työskentelytapoja ja oppilaalle merkityksellistä taidetta.
- Etsitään omia luontaisen mielenkiinnon kohteita eri taiteista.
- Opitaan leikkimällä ja tutkimalla. Kuvataiteen prosessit, yllätykset ja sattumat tulevat tutuiksi.
- Tutustutaan luokkaan ja turvalliseen tekemiseen kaverit huomioiden. Välinehuoltoa harjoitellaan.
- Ympäristöä tutkitaan moniaistisesti taiteiden ja tieteiden välisyyttä hyödyntäen.

TAVOITTEET:

- Kuvataiteen perustaitojen hankkiminen erilaisiin materiaaleihin tutustumalla.
- Innostuminen taiteesta.
- Virheistä oppivan ja luovaa ongelmanratkaisua tukevan asenteen omaksuminen.

OPINTOKOKONAISUUS 2: KUVIEN VIRRASSA

SISÄLTÖ:

- Havainnoidaan omassa elämänpiirissä esiintyviä kuvia.
- Otetaan omat havainnot ja kokemukset kuvantekemisen lähtökohdaksi.
- Tutustutaan kuvataiteen historiaan eri tavoin tutkimalla, tekemällä ja kuvia katsomalla.

TAVOITTEET:

- Kannustaa ja innostaa oppilasta tutkimaan ja havainnoimaan ympäristön visuaalisuutta moniaistisesti
- Tukea oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä oman kuvailmaisun kautta
- Rohkaista oppilasta omaan kuvailmaisuun
- Tukea oppilaan taidekäsityksen kehittymistä
- Kannustaa oppilasta tulkitsemaan visuaalista kulttuuria sekä taidehistoriaa eri näkökulmista
- Luoda yhteyksiä taidehistorian ja nykypäivän visuaalisen ympäristön välille
- Opitaan puhumaan kuvista ja sanallistamaan omia havaintoja

OPINTOKOKONAISUUS 3: TUTKITAAN, KOKEILLAAN

SISÄLTÖ:

- Tutkitaan erilaisia luonnonympäristöjä, rakennettuja ympäristöjä, esineympäristöjä ja mediaympäristöjä
- Työtavat ovat kokeilevia kuvallisen työskentelyn tapoja.
- Hyödynnetään taiteiden ja tieteiden välisyyttä ja moniaistisuutta työskentelyssä.
- Tutustutaan mediataiteeseen ja erilaisiin taiteen tekemisen teknologioihin

TAVOITTEET:

- Herättää pohdintaa ympäristön merkityksestä
- Tarkastella esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvottamisen tapoja kuvataiteen avulla
- Kannustaa oppilasta ilmaisemaan näkemyksiään ja reflektoimaan omaa toimintaansa ja kuvallista työskentelyään

YHTEISET OPINNOT II

OPINTOKOKONAISUUS 4: TAITEEN TULKINTA

SISÄLTÖ:

- Tutkitaan teoksia eri aikakausilta, kulttuureista ja visuaalisten taiteiden lajeista.
- Kuvantulkintaa harjoitellaan keskustelemalla ja tekemällä itse.

TAVOITTEET:

- Kannustaa oppilasta pohtimaan kuvataidetta historiallisesta, kulttuurisesta, yhteiskunnallisesta ja tulevaisuuden näkökulmasta
- Avartaa oppilaan näkemystä taiteesta ja tukea elinikäisen taidesuhteen muotoutumista

OPINTOKOKONAISUUS 5: OMAT KUVAT JA KUVATAITEEN KIELI

SISÄLTÖ:

- Omaa maailmaa katsotaan kuvien näkökulmasta.
- Harjoitellaan erilaisia kuvatulkinnan keinoja, jaetaan tulkintoja ja keskustellaan niistä.
- Opintoissa kokeillaan erilaisten välineiden ja materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia sekä hyödynnetään digitaalisten ja muiden teknologioiden mahdollisuuksia taiteellisessa ilmaisussa.
- Opintokokonaisuudessa tutustutaan nykytaiteen toimintatapoihin. Taiteen instituutiot, muut kultturikohteet ja ajankohtaiset ilmiöt tulevat tarkasteluun. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksia osallistua paikalliseen taide-toimintaan.

TAVOITTEET:

- Opetellaan tarkastelemaan omia havaintoja ja kokemuksia kuvantekemisen kannalta.
- Oppilaat perehtyvät visuaalisten alojen ammattilaisten työhön.

OPINTOKOKONAISUUS 6: VAIKUTTAVA KUVA

SISÄLTÖ:

- Pohditaan, miten kuvataiteen keinoin voi vaikuttaa ja ottaa kantaa
- Omien arvojen esiin tuleminen kuvantekemisessä

TAVOITTEET:

- Lähestytään kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria arvonäkökulmasta.
- Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan omia näkemyksiään ja ottamaan kantaa taiteen keinoin.
- Oppilasta rohkaistaan tarkastelemaan omassa kuvailmaisussaan ja toiminnassaan ilmeneviä arvoja.
- Kuvantekemisen ja keskustelun kautta oppilasta ohjataan kriittisen ajattelun kehittämiseen.

TEEMAOPINNOT

OPINTOKOKONAISUUS 7: TAITEEN RAJAPINNOILLA

SISÄLTÖ:

- Taiteiden väliset toimintatavat
- Projektimaisesti eteneviä syvempiä kokonaisuuksia vaihtelevilla tekniikoilla ja teemoilla

TAVOITTEET:

- Taidesuhteen syventäminen
- Pitkäjänteiseen ja monivaiheiseen projektityöskentelyyn harjaantuminen

OPINTOKOKONAISUUS 8: LUOVA PROSESSI

SISÄLTÖ:

- Laajemman kuvallisen prosessin työstäminen
- Omien kiinnostuksen kohteiden valitseminen tietoisien kuvantekemisen lähtökohdiksi
- Työskentelyn ja teosten dokumentointi
- Omien teosten esiin tuonti oppilaan valitsemalla tavalla

TAVOITTEET:

- Itsearvioinnin syventäminen
- Oman itsenäisen työskentelyn syventäminen ja kehittäminen
- Oman identiteetin tunnistaminen kuvallisessa työssä

OPINTOKOKONAISUUS 9: ULOS LUOKASTA

SISÄLTÖ:

- Paikalliseen ja valtakunnalliseen taideympäristöön tutustuminen
- Erilaisten yhteistyötahojen kanssa toimiminen
- Vaikuttamismahdollisuudet ja kantaaottaminen tulevat osaksi työskentelyä

TAVOITTEET:

- Paikallisen ja valtakunnallisen taidekentän sekä visuaalisten alojen toimijoiden hahmottaminen
- Oman äänen etsiminen kuvantekijänä
- Kuvallisten vaikutuskeinojen kartoittaminen

7 TYÖTAVAT

Opetuksessa valitaan työtapoja, jotka kannustavat vuorovaikutukseen, yhdessä tekemiseen, toisilta oppimiseen ja oman oppimisen reflektointiin. Oppilaiden omat tavoitteet, yksilölliset tarpeet ja kiinnostuksen kohteet huomioidaan työtapojen valinnoissa. Opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä teknologioita ja mediavälineitä. Työtapojen monipuolisuutta edistetään hyödyntämällä paikallisia kulttuuripalveluja, verkostoja, toimijoita ja globaaleja mahdollisuuksia.

Tavoitteena on, että valitut työtavat ja oppimisympäristöt tukevat tutkivaa asennetta uuden oppimisessa ja kriittisen ajattelun kehittymistä. Työtavoilla mahdollistetaan monipuolinen materiaalien, tekniikoiden ja ilmaisun keinojen käyttö sekä pitkäjänteinen harjoittelu ja taitojen syventäminen. Oppilaita kannustetaan kokeilemiseen, improviointiin ja sattuman hyödyntämiseen.

Työtavoissa on lähtökohtana oikeaoppiseen välinehuoltoon kannustaminen sekä turvallisen työskentelyn käytöjen omaksuminen. Kestävän kehityksen ja ekologisuuden huomiointi on työtapojen valinnoissa tärkeää.

Tärkeä osa opintoja on tutustuminen paikallisesti tarjolla oleviin ammattilaisten ja harrastajien näyttelyihin. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia tutustua taidemuseoiden tarjoamiin taidenäyttelyihin näyttelymatkojen kautta viimeistään teemaopintojen aikana. Keväisin järjestetään koko kuvataidekoulun yhteinen näyttely. Lisäksi oppilaille tarjotaan lukuvuoden aikana mahdollisuuksia omin töidensä esittelyyn yhteistyöhankkeiden yhteydessä sekä internetissä oppilaitoksen omilla sivuilla.

8 OPPIMISEN ARVIOINTI

Arvioinnin tehtävä on ohjata oppilaan oppimista, tukea hänen edistymistään opinnoissa ja kehittää hänen edellytyksiään itsearviointiin. Palautteella ohjataan oppilasta omien tavoitteiden suuntaiseen opiskeluun sekä oman oppimisprosessin ymmärtämiseen. Oppilaan työskentelyä arvioidaan monipuolisesti. Arviointi on oppimiseen kannustavaa, oikeudenmukaista ja eettisesti kestävää.

8.1 ARVIOINTI OPINTOJEN AIKANA

Oppilaan oppimista ohjataan ja arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin eri vaiheissa. Arviointi ja sen pohjalta annettava jatkuva palaute on vuorovaikutteista ja edistää oppilaiden osallisuutta. Oppilaita ohjataan oman oppimisen pohdintaan itsearviointi- ja vertaisarviointitaitoja kehittämällä. Oppilaita rohkaistaan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä sekä antamaan rakentavaa palautetta.

Arviointi opintojen aikana perustuu tässä opetussuunnitelmassa kuvattuihin yhteisten opintojen ja teemaopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteisiin. Opintojen aikaisessa arvioinnissa otetaan huomioon kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet. Arviointi ei kohdistu opiskelijoiden arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Oppilasta perehdytetään taiteenalan arvioinnin, periaatteisiin ja käytäntöihin. Oppilas saa kirjallista palautetta opintokirjaansa vähintään kerran lukuvuoden aikana. Vähintään kerran lukuvuodessa järjestetään oppilaiden yhteisnäyttely. Huoltajille ja oppilaille kuvataidekoulun toimintaa tehdään näkyväksi esimerkiksi ylläpitämällä kuvataidekoulun omaa nettisivua.

8.2 OSAAMISEN TUNNUSTAMINEN JA OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustaminen tehdään perustuen selvityksiin oppilaan opinnoista tai näyttöihin osaamisesta sekä suhteessa kunkin hyväksiluettavan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja sisältöihin. Myös oppilaan siirtyessä opiskelemaan oppimäärästä toiseen osaamisen tunnustamisessa ja opintojen hyväksilukemisessa menetellään, kuten edellä on kuvattu.

8.3 TODISTUKSET JA NIIHIN MERKITTÄVÄT TIEDOT

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN PÄÄTTÖTODISTUS

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen tulee sisältää seuraavat asiat:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- taiteenala
- oppilaan nimi ja henkilötunnus
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän yhteiset opinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- oppilaan suorittamat yleisen oppimäärän teemaopinnot
  - kunkin opintokokonaisuuden nimi ja laajuus
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- jos koulutusta järjestetään opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla, merkitään todistukseen ministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
  - kunnan omalla päätöksellään järjestämässä taiteen perusopetuksessa todistukseen merkitään taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman hyväksymispäivämäärä
  - jos kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä hankkii taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitettuja palveluita julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä tai säätiöltä, merkitään yhteisön tai säätiön tämän sopimuksen perusteella antaman taiteen perusopetuksen todistukseen sopimuksen päivämäärä sekä päivämäärä, jolloin kunta tai asianomaisen ministeriön myöntämän taiteen perusopetuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä on hyväksynyt taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman
    - merkintä, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen päättämien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2017 mukaisesti.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus voi sisältää liitteitä.

Osallistumistodistus oppilaan suorittamista taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opinnoista

Oppilaalle annetaan pyydettyessä osallistumistodistus suorittamistaan taiteenalan yleisen oppimäärän opinnoista, jos opinnot keskeytyvät tai oppilas tarvitsee niitä muusta syystä. Osallistumistodistus voi sisältää liitteitä.

8.4 YLEISEN OPPIMÄÄRÄN ARVIOINNIN KOHTEET

Kuvataiteen yleisen oppimäärän arvioinnin kohteet ovat Taidesuhde, Visuaalinen lukutaito sekä Osallisuus ja vaikuttaminen. Oppilaille annettavaan oppimisen arviointiin sisältyy palautetta kaikista opetukselle asetetuista tavoitteista.

Yhteisissä opinnoissa arvioinnilla tuetaan oppilasta kuvataiteen perustaitojen hankkimisessa. Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella vahvistetaan oppilaan kuvallista ilmaisua, taidesuhteen muotoutumista ja identiteetin rakentumista. Oppilasta kannustetaan oman oppimisen sanallistamiseen.

Teemaopintojen arvioinnilla tuetaan oppilasta yhteisissä opinnoissa hankkimiensa taitojen laajentamisessa. Jatkuvalla arvioinnilla ja muulla palautteella kehitetään oppilaan kuvataiteellista ajattelua, kuvailmaisua, tietoja ja vaikuttamismahdollisuuksia.

9 OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Haminan kansalaisopiston lasten ja nuorten kuvataidekoulussa voidaan tarvittaessa yksilöllistää oppimäärää vastaamaan oppilaan opiskelu- ja oppimisedellytyksiä. Oppilalle laaditaan tällöin henkilökohtainen opiskelusuunnitelma yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Yksilöllistäminen voi tarkoittaa tavoitteiden, sisältöjen, opiskeluajan, opetuksen toteuttamistavan, tarvittavien tukitoimien ja arviointimenetelmien yksilöllistämistä. Yksilöllistäminen tehdään niin, että oppilas voi kehittää taitojaan omista lähtökohdistaan. Mahdollisuudesta yksilöllistää oppimäärää annetaan tietoa huoltajille.

10 OPPILAAKSI OTTAMISEN PERIAATTEET

Oppilaat otetaan ryhmiin ilmoittautumisjärjestyksessä ilman pääsykoetta. Etusijalla aloittaneissa ryhmissä ovat aikaisempina vuosina taiteen alaa opiskelleet. Vapaille opiskelupaikoille voidaan ottaa uusia oppilaita. Opettaja voi määrittellä oppilaan ryhmän ja tason. Tasoryhmästä päätettäessä otetaan huomioon aiemmin muissa oppilaitoksissa hankitut tiedot ja taidot.

11 YHTEISTYÖ HUOLTAJIEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Huoltajat kutsutaan lukuvuoden alussa kunkin ryhmän aloituskerralle mukaan. Tilaisuudessa tiedotetaan lukuvuoden suunnitelmista ja kerrotaan toimintatavoista. Huoltajiin pidetään yhteyttä sähköpostilla ja tarvittaessa sopimalla tapaamisia.

Kuvataidekoulu pyrkii olemaan yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa esiin nousevien mahdollisuuksien mukaan.

12 TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Opettajat ja muu henkilökunta arvioi toimintaa jatkuvasti pyrkien kehittämään sitä. Opettajien pedagogista ja taiteenalan osaamista syvennetään täydennyskoulutuksilla lukuvuosittain. Huoltajilta, oppilailta sekä muilta tahoilta tuleva palaute ja ehdotukset otetaan huomioon toimintaa kehitettäessä.

